

echtheid
boeken"
oept Prof.
leidigen
dbrieven
ij zich
he quae-
a Jacobus
l Jacobus
het hoofd
de tweede
oor deze
ijn naam
n; en of
onder de
t worden.
t, dat de
e auteurs
te maken
er Schrift,
in Geestes
Goddelijk
rang, wie
we zelfs
chrift niet
door den
de zend-
J cobus
m chen
de Jaco-
scheiden
histori-
van den
evenzo,
in stijl
even van
e, dat de
door den
zijn last
door een
vijn aan-
deijkheid
ste niet.
ok alleca
aan de
t behoef
critische
an zouden
al zou hij
t voor wat
erde heeft
is althans
de tegen-
ht. Wat
an vrijwel
oncr une
verband
lijk, dat
it en aan
at Calvijn
schillende
had; wat
dan een
n auteur.
ze beide
oumergue
t getuige-
t voor
nft rust,
rief aan,
e in de
auteur is
richt dat
edijkelij
jk nu is
n twijfel
lijk ka-
als met
tweeden
rief van
gewezen,
steit van
rlijk in
f, of zulke
e, wordt
n zin be-
tuigenis
Calvijn
Schrift-
uidlijkt
lio over
he strijd
heid van
nde niet,
ad, maar
oddelijk
elio be-
in drom-
het een
kking en
et thuis
ek" zoo
niet tot
redenen,
f in een
merk-
e, zou het
niet tot
reden, en
aan een
worden
re, door
ekomst
er niet
hij den
lomo of
erwip,
en gaan
Geest
daarom
dagen
hoogte
oon was
tte zich
fif zelf,
trent de
oorden.
uesties
in het
wezen,

dat de Kerk in den Canon een boek had opgenomen, dat achteraf bleek datsoort niet te behoren. Metterdaad was dit het geval bij het Oude Testament, want de Roomsche Kerk had de apocryfische boeken als Goddelijk getuigenis beschouwd en daarom onder de boeken des Ouden Verbonds een plaats gegeven. De Reformators hebben deze boeken verworpen, omdat de Joodsche Kerk ze nooit als Goddelijk erkend had en hun inhoud met de Heilige Schrift in strijd was. Zoo was er twijfel ontstaan niet aan het Goddelijk gezag der Schrift zelf, maar wel aan de traditie der Roomsche Kerk, welke boeken tot de Heilige Schrift behoorden. Die twijfel strekte zich ook uit tot den Canon van het Nieuwe Testament, zoals de Roomsche Kerk deze had overgeleverd. Luther ging zelfs zoover van te betwijfelen, of de brief van Jacobus en de Openbaring van Johannes wel in volen zin als Goddelijk getuigenis konden beschouwd worden. Daarbij kwam, dat het ontbrekende historisch onderzoek toonde, dat in de oudste Christelijke Kerk, wier gezag men gaarne tegenover de Roomsche Kerk uitspeelde, over enkele deser boeken, met name II Petrus en Judas, wel twijfel bestond. Calvijn heeft deze kritische bezwaren tegen enkele boeken van het Nieuwe Testament onbevonden en objectief in zijn inleiding op deze boeken besproken, maar hij heeft ze niet voldoende geacht om deze boeken daarom als niet Goddelijk te verwerpen. En de grond, waarop hij hun canoniciteit handhaafde, was juist, dat in deze boeken niets gevonden werd wat met de doorgaande leer der Heilige Schrift in strijd was en de Geest van Christus ook uit deze boeken hem tegesprak. Van de subjectieve kritiek van Luther, die den Jacobusbrief een strooken brief noemde, omdat de rechtvaardigmaking door het geloof er niet zoo in geleerd werd als Luther dit wilde, en de historische kritiek van anderen, die den tweeden zendbrief van Petrus verwierpen, omdat de stijl niet met den eersten brief van Petrus overeenkwam, wilde Calvijn juist niets weten. „Voor ons hebben deze boeken, schreef hij in 1544, al zijn ze van den aanvang af niet zonder tegenspraak in de Kerk aangenomen, toch een zeker gezag“ (certam autoritatem). En de grond van dat gezag was voor Calvijn wel degelijk het testimonium Spiritus sancti, het getuigenis des Heiligen Geestes, dat deels in den consensus van alle Christelijke Kerken zich uitsprak, die deze boeken als Goddelijk hadden erkend, en deels ook daaruit bleek, dat de inhoud deser boeken getuigde van den Geest van Christus. Dieper op het vraagstuk zelf ingaan, hoe Calvijn dit getuigenis des Heiligen Geestes in verband bracht met den Canon, kunnen we hier niet. Het was voldoende aan te toonen, hoe Prof. Doumergue ook hier het gevoel van Calvijn niet juist heeft weergegeven, omdat hij niet scherp genoeg onderscheidde tusschen de historische-critische vraag, wie de schrijver is van een bepaald Bijbelboek de canonische vraag of een bepaald boek in den Canon der Heilige Schrift thuis hoort, en de dogmatische vraag, hoever het gezag van de Heilige Schrift zich uitstrekt.

Dr. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen van N. N. te Tinkwerd / 1.50.
Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gedanken.

Da. J. H. HOUTZAGERS,
Kootwijk. voorzitter

Verenigingsleven.

TWEE PERIODIEKEN.

Reeds lang liggen op een bespreking te wachten een tweetal periodieken, die zich betreffen op het gebied van het verenigingsleven, en om haar inhoud wel waard zijn, dat ze eenige regels aan worden gewijd. Beide tijdschriften bestreken in hoofdzaak een bijeenhooren gebied, al zouden de titels ervan het ook niet doen vermoeden: *De Macedonier* en *The Student World*.

De Macedonier is het hoogst interessante zendingstijdschrift, dat we sedert een paar jaar herleef, in ons land mogen bezitten. Hoewel we de zending als een zaak van de Kerk beschouwen, en de redactie van het tijdschrift zulks ook doet, deelen we deze periodiek toch bij onze rubriek „Verenigingsleven“ in, en wel om deze reden, dat de redactie niet den blik slaat op de zending der Gereformeerde kerken alleen, maar op het ganse werk der zending, die in de praktijk — men moge het al keuren! — nog altijd voor verrewer de grootste deel een werk van vereeniging is. Dat zooveel mogelijk het gehele zendingsterrein binnen den geschikking der redactie getrokken wordt, blijkt onder meer uit de interessante rubriek „Uit mijn Camera“ van Da. H. Dijkstra van Snuide, die in deze rubriek allerlei actuele quaesties, welke zich hier en gids op het zendingsterrein voordoen, beknopt bespreekt. Toch is deze rubriek, hoe prettig zij zich ook lezen laat en hoever zij de aantrekkelijkheid van het tijdschrift ook verhoogt, niet het voornaamste deel ervan, maar moet de groote betekenis van de uitgave in de eerste plaats gezocht worden in de grotere artikelen, die iedere maand worden opgenomen.

Onder deze meer uitvoerige artikelen zijn er voortdurend zeer belangrijke, die gesceikt zijn om de wetenschap der zending voort te helpen en die de praktijk der zending den goeden weg wijzen. Ook in de vijf nummers van den loopenden jaargang, die voor ons liggen, treffen we zoodatige artikelen weer aan.

Wat de laatste genoemde artikelen aangaat, die over de praktijk der zending, behoeven we slechts te berispen aan het in de pers reeds allereerst besproken stuk van den heer J. S. Dijkstra, „Handel en Nijverheid in dienst der Zending“, in welk stuk het toejuichen plan wordt ontwikkeld om in Indië een Zendingsovereenkomst te sluiten, welke baten de financiële lasten der Zending kunnen helpen verlichten eenzijdig en welke anderzijds de

taak der missie kan helpen vervullen, door als handelsagenten mannen uitzenden, die als handelsondernemers kunnen fungeren door het Woord Gods langs den weg der handelsrelaties met de inlanders in den kring van dezen binnelanden.

Van de overige lezenswaardige artikelen noemen we een opstel van Da. D. Bakker van Dijkshoek over de vraag, of „Christelijke onderwijzers bij het Gouvernementsonderwijs in Ned-Indië“ in dienst mogen treden. Die vraag mocht, nu van Regeeringswege er zoo groote prijs op gesteld wordt, dat Christelijke jongelieden naar Indië gaan, werkelijk wel eens onder het oog gezien worden. Het antwoord, dat Da. Bakker erop geeft, is bevestigend, „om de zeer eenvoudige reden, dat het Gouvernementsonderwijs in Indië, evenals het openbaar onderwijs in Nederland, neutraal is. Neutraal is in Indië door den wetgever voorgeschreven. Zoolang de Regeering neutraliteit voorschrijft en de ouders, die hun kinderen naar de Staatsschool zenden, neutraal onderwijs begeeren, zie ik geen beteren weg dan propaganda te maken voor het Christelijk onderwijs. Bij dat onderwijs is voor Christelijke onderwijzers uit Nederland in Indië nog plaats. De Europeesche Christelijke school in Indië zouwel als de Zendingsschool komen Europeesche onderwijskrachten tekort.“

Zooeven zeiden we, dat *De Macedonier* — welk tijdschrift we bij voortdurend warm aanbevelen — een terrein bestrijkt, dat nauw verwant is aan dat van *The Student World*. Dit schijnt vreemd, maar wordt duidelijk als men de zaak van nabij beziet. *The Student World* toch, die ons reeds sedert een paar jaar geregeld wordt toegezonden en te lang al op een bespreking wacht, is een driemaandelijks tijdschrift, dat wordt uitgegeven door de „World's Student Christian Federation“, die in groote mate het karakter van zendingsovereenkomst draagt.

Dat dit laatste zoo is, bemerkt men licht, als men eenige nummers van het steeds in keurig gewaad, zoo nu en dan gelustreerd, verschijnende tijdschrift inleest. Men vindt er toch in een keur van artikelen, van de hand van mannen van allerlei nationaliteit, over de christen-studentenbeweging aan de universiteiten van alle landen en volken. En men zal wel verstaan, dat deze studentenbeweging, die in landen als het onze reeds in belangrijke mate op bevoorjding van de zending gericht is, een zeer sterke zendingstendens moet dragen in landen, waar het paganism of het mohammedanisme de geesten nog beheerscht en Christenstudenten pioniers zijn van een nieuwe beschaving.

Hoewel deze zendingstendens de hoofdrol in de beweging vervult, kan o. a. ook blijken uit den oproep voor een „thanksgiving day“, die in Januari l. l. van het comité generaal uitgeg. In dien oproep heette het: „Om aan het Christendom de hetzelve toekomstige plaats te geven in het leven van de mannen en vrouwen, moet thans op de universiteiten de wereld geest worden naar den levenden Christus. Met het oog op de verantwoordelijkheid, hiernede gelegd, op de georganiseerde bewegingen onder de Christenstudenten in al de deelen der wereld, toepst het comité-generaal allen, die willen, op om zich te vereenigen in den gebede, dat de gunstige gelegenheid van onzen tijd wel gebruik moge worden. Ons vertrouwen is in God; sonder bovenmenselijke hulp zal de goede gelegenheid verloren gaan.“

En dan worden als redenen van dankzegging opgegeven: „De Wereld“-zendingconferentie in Edinburgh deed meer dan ooit uitkomen de eenige gelegenheid, die er voor de studentenbeweging is, om de verbreiding van het Christendom over heel de wereld te bevorderen. De „voluutaire convention“ in Rochester heeft evenzo belangrijke resultaten voor de zending opgeleverd.“

Deze studentenbeweging mag in de toekomst niet onderschat worden. Zij kan veel ten goede voor de zending doen, zoo zij althans in de goede banen blijft en niet den weg opgaat van een Christendom, dat alle scherp omlijning mist, niet zich beweegt op de lijn, waarop zich de Wereldzending-Conferentie in Edinburgh helaas wel enigermate bewoog.

„Laat ons bidden, dat alle plaatsen van studie mogen worden verlicht met hemelisch licht, opdat het geloof der studenten versterkt en bevestigd worden“ — met die woorden van het comité-generaal moet van harte ingestemd worden.

„Laat ons bidden, dat sterk toemenen moge het getal van de studenten, die beantwoorden willen den oproep tot persoonlijke dienst in de deelen der aarde, die het meest behoefte eraan hebben.“

„Laat ons bidden, dat het toememend aantal Oostersche studenten, die in het Westen studeren, zoowel Christelijke gastvrijheid mogen vinden als gezond onderricht, en dat met zijn beid getracht moge worden, hen te brengen tot den Verlosser der geheele wereld.“

„Laat ons bidden, dat in steeds groterem getale eenheidsapostelen mogen komen van de universiteiten; apostelen, die willen medewerken om al de volgelingen van Christus te brengen tot de levende eenheid, voor welke Hij bad.“

Ja, laat ons dat alles bidden, maar verzuimen we ook niet, te bidden, dat we bij het streven naar eenheid den Christus naar de Schriften niet verliezen.

Officiële Berichten.

Acta van de vergadering van de classis Zwolle, 4 Mei 1911.

Moderamen: Da. G. Wisse, voorzitter; Da. G. Wielenga, assessor; Da. J. Bosch, scriba.
1. Opening door den voorzitter.

2. Naam der credentiebrieven, en rapport dienaangaande. De credentiebrieven van O, die niet medegebracht is, moet aan den scriba gezonden worden.

3. De notulen worden gelezen en goedgekeurd.

4. Praeparatoir examen van den heer Joh. Kwak, theol. cand. Proef over Filipp. 3:7-9. Exegese O. T. Amos 7. Exegese N. T. Filipp. 3. Genoemde broeder wordt met algemeene stemmen peroneerbaar verklaard. De voorzitter vertoelt de voldoende waarde der examen is aangehouden.

5. De kerk van Staphorst ontvangt toezegging van steun uit de kas voor hulpbehoevende kerken.

6. Dr. Hanja en Da. Brouwer zullen D.V. de volgende classis rapporteren aangaande te maken regelingen inzake het consuleschap.

7. De kerk van Kamperveld ontvangt op aanvraag toezegging van steun uit de kas voor hulpbehoevende kerken.

8. Gemeinden vragen en ontvangt advies in een tuchtaak.

9. Kampen verkrijgt toestemming tot toepassing van den tweeden trap van censuur.

10. De classis besluit tot scheiding van classis. kas en kas voor art. 13. Aan de Particuliere

Synode zal verzocht worden ook tot scheiding van kassen over te gaan.

11. Naar aanleiding van de motie van den kerkeraad van Kampen, inzake het voorstel Zaandam, wordt na ampele bespreking het volgende voorstel aangenomen, (waarvan het curiel gedeelte vooraf als amendement in stemming gebracht en goedgekeurd is.)

„De vergadering van de Geref. kerken in de classis Zwolle, kennisgenomen hebbende van het voorstel Zaandam, inzake eenheid van opleiding, en van de motie, door den kerkeraad van Kampen in deze classis rondgezonden, luttende op hetgeen in 1892 overgelegd is, en op de beroering welke genoemd voorstel Zaandam in vele Geref. kerken heeft verwekt, is van oordeel, dat het met het oog op den vrede in vele kerken ongewenscht is thans verder op deze zaak in te gaan.“

12. Het voorstel van Kampen om de Generale Synode te verzoeken, stappen te doen, die leiden kunnen tot de benoeming van een vijftien hoogleraar aan de Theol. school, wordt aangenomen. Het voorstel inzake het promotierecht verwerft geen meerderheid.

13. Rapport van den Zendingdeputaat.

14. Regeling van de vacatuurbesturen.

15. Naar de Particuliere Synode worden afgevaardigd de Dieneners des Woords: (Dr. G. Elzinga, Da. J. Tonkens, Da. G. Wisse, (primi); Dr. J. Hanja, Da. W. H. Gispens, Da. J. J. Westerbeek, van Eerten, (secundi) en de oud.: J. Aarts, van Blokzijl, B. v. Bruggen, van Sad-Vollenhove, Fl. de Vries, van Kampen, (primi); L. Hoogendijk, van Sienewijk, D. J. van der Vekke, van Langelag, E. Fiske, van Kamperveld, (secundi).

16. Omvraag naar art. 14. D. K. O.

17. De volgende classis zal saamgeroepen worden door de kerk van Ambt-Vollenhove A en B.

18. Sluiting.

J. BOSCH, h. t. scriba.

Kort verslag van de vergadering der Geref. kerken in de classis Brielle, gehouden te Hellevogteluis op Woensdag 3 Mei 1911.

Da. Kok opent op gebruikelijke wijze de vergadering.

Bij 't onderzoek der laatste berichten bleken twee diakenen afgevaardigd te zijn. Zwartewaal kon slechts één afgevaardigde zenden. Aan de diakenen wordt zitting verleend.

In het moderamen zitten: Da. Kok, praeses; Da. Eneling, assessor en Da. v. Duin, scriba. Nieuwen met kleine verandering goedgekeurd. Aan Sielendam en Ouddorp wordt de aangevraagde subsidie verleend.

Deputaten inzake Melissant kunnen de vergadering nog niet met advies dienen.

Brielle heeft drie instructies: 1. over een grensregeling met Tinte; 2. over de opleiding tot den Dienst des Woords; 3. over de vraag, waar zij de haar door de Generale Synode toegesigde jaarlijkse toelage ad f 100 moet innemen.

Siad heeft twee instructies: 1. over de opleiding; 2. over den datum der a. a. Particuliere Synode.

Wat de grensregeling van Brielle betreft, deze zaak moet in overleg met Rockanje behandeld worden, daar ook deze kerk erbij betrokken is.

Aan Brielle wordt verder geadviseerd zich voor de toelage van f 100 tot de Particuliere Synode te wenden, wijl deze is aangevraagd over deze aangelegenheid op de eerstvolgende Generale Synode verslag uit te brengen.

De datum van de a. a. Particuliere Synode wordt een week vervroegd en op 20 Juni a. s. gesteld.

Tot afgevaardigden ter Particuliere Synode worden benoemd als primi Da. Esselink en Dekker, en oud. Sterk en v. d. Linde; als secundi Da. Kok en Aalberts en oud. J. C. Borgdorff en Moerman.

Na langdurige besprekingen wordt het volgende voorstel Nieuw-Helvoet aangenomen:

De classis Brielle stelt aan de Particuliere Synode van Zuid-Holland (Zuid) voor, het volgende voorstel bij de Generale Synode te doen: De Generale Synode, van oordeel, dat ook nu nog de uitvoering van het te Arnhem aangenomen voorstel Barneveld niet raadzaam is te achten, besluit, ten einde de kwestie der eenheid van opleiding voor goed uit het kerkelijk leven weg te nemen, 1. tot bevestiging en versterking der Theol. school in den weg van uitbreiding van het aantal hoogleraren; 2. tot opzegging van het contract met de Vrije Universiteit onder afdrukkelijke bepaling, dat het beginsel van vrije studie gehandhaafd wordt, de arbeid der Universiteit hoog gewaardeerd wordt, hare candidaten tot de kerkelijke examina zullen worden toegelaten, dat de kerken gaarne de verlangd toezicht op het theologisch onderwijs zullen houden en haar dan door vaste jaarlijkse collecten wenschen te blijven steunen en dat zij de voorlichting der hoogleraren op haar vergaderingen blijven vragen; en 3. tot handhaving der wijze van kerkelijke examinate, zoals deze in onze kerkenorde is voorgeschreven.

Een voorstel om het werk der Evangelisatie krachtig aan te vatten, wordt in handen van een commissie gegeven.

De vacatuurbesturen worden als volgt geregeld: Tinte: Juni: Da. v. Lummel; Juli: Da. v. Duin. Rockanje: Juni: Da. Mol; Juli: Da. Smallegange. Hellevogteluis: Juni: Da. Taal; Juli: Da. Aalberts. Bommel: Juni: Da. Dekker; Juli: Da. Esselink; Aug.: Da. Taal. Middelharnis: Juli: Da. Kok.

Een voorstel om aan de kerk van Melissant jaarlijkse bijdrage te geven tot schuldelding, wordt wegens tijdgebrek niet in behandeling genomen.

Da. v. Lummel sluit de vergadering met dankgebed.

Namens de classis:
W. E. v. DUIN, scriba.

Buitenland.

Engeland. Eene processie door Londen.

Op goeden Vrijdag had de bisschop van Londen, Dr. Ingram een groote processie georganiseerd die tusschen 4 en 5 ure des namiddags zich van de St. Martin-in-the-Fieldskerk bij het Trafalgarplein door de Strand, Fleetstreet, Ludgate Hill naar de Kathedraal, de St. Pauls, bewoog. Een groot procesieakkoord werd voor een schare, bestaande uit een 3000 geestelijken en niet geestelijken, uitgeklagen. In het midden schreef de bisschop achter den herderlijken staf die voor hem werd uitgedragen; verscheidene muziekcorpsen, begeleidende de gezangen die aangeheven werden op het lijden van Christus, welke gedurende de processie door de deelnemers „gezongen“ werden. Zeggend eerbiedig, en ten deele, gelijk het schen, zeer onder den indruk, lieten de vele duizenden de processie voorbijgaan. In de kerk sprak de bisschop slechts weinige minuten over de betekenis van de

door hem in het leven geroepen, voor de protestantsche staatskerk oudbekende nieuwheid. Die plechtig opocht achter het kruis had een viervoudig doel op het oog gehad. In de eerste plaats wilde de bisschop daarmee te kennen geven, hoe heerlijk en onontbeerlijk het kruis van Christus is, aan hetwelk de Middelaar Gods en der menschen gestorven is. In de tweede plaats werd er door beleden, dat de stad, het rijk en de natie om haar zonden de verzoening door het bloed des kruises voortdurend noodig heeft. Ten derde werd door het ronddragen van het kruis te kennen gegeven, dat de bediening der verzoening voortdurend plaats heeft, en ten slotte, dat het kruis onder de groote massa's belijders zoekt te verkrijgen die het Londen, en de geheele wereld verkondigen, dat er alleen in het kruis heil is.

Na deze korte toespraak knielden de geheele menschenmassa neder en werden litanieën gezongen, bezielend geboden voor de stad, den koning, de natie, de wereld.

Met het zingen van een der schoonste Engelsche chorale: „Rock of Ages cleift for me“, dat zonder orgelbegeleiding met onbeschrijflijke geestdrift aangeheven werd, werd de plechtigheid besloten.

Het is wel te denken, dat deze eerste processie, die door de Anglicaansche kerk georganiseerd werd, in Engeland zeer verschillend wordt beoordeeld. Het is bekend dat de bisschop van Londen, Dr. Ingram, de ritualistische richting is toegedaan, en daaruit werd de nieuwe stap in Roomsche richting verklaard en ook betreurd.

Aan de andere zijde kan een correspondent van de *Record*, een anti-ritualistisch „Evangelisch“ blad, niet nalaten te erkennen dat de geheele opocht een „rustig, eenvoudig, achtelijk en schoon“ verloop had gehad. Maar in het hoofdartikel lezen wij:

„Of de plechtigheid in het volgende jaar herhaald worden zal, weten wij niet. Londen houdt er van „iets nieuws“ te zien en te hooren. Het volgende jaar is het nieuwe er van af, en wij zouden met bezorgdheid een poging begroeten, de processie tot een blijvende instelling te maken om iets voor de oogen der menschen te schilderen. Dit jaar was de processie aantrekkelijk door haar soberen eenvoud en de kennelijk welgemeendheid van allen die er aan deel namen. En dit is niet te bestendigen.“

De *Times*, het voornaamste Engelsche blad, dat als een goed reporter de gedachten van het Engelsche publiek weergeeft en daarom ook dikwijls iets van den weerhaan vertoont, schreef den 17den April:

„Niet het kruis op gebouwen of aan de spits eener processie zal de overschilligheid van Londen in vurige geestdrift omsmeten, maar veel meer de stille bepeining van het vlekkeloos effen, waarvan de Goede Vrijdag gisteren getuigde, in zijn scherpe tegenstelling tegen de belevte zelfucht, die het onreine kleed van vele verloren menschenlevens kenmerkt.“

„In onzen tijd heeft begheven de oogen en de ooren streelt, ook al komt het in de uitvoerigste prediking tot ons, zijn bekoring verloren. Wat wij poodig hebben is: de innerlijke bepeining, waardoor men tot stille overdenking en zelf-onderzoek komt.“

Het schijnt ons echter toe, dat de schrijver in de *Times* uit het oog verliest, dat er in Gods Woord geschreven staat, dat het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord Gods.

Frankrijk. De financiële toestand der Prot. kerken na de scheiding van kerk en staat.

Hoe is de financiële toestand der Protestantische kerken in Frankrijk sedert de scheiding van kerk en staat? Deze vraag heeft de rechtsgeleerde Armand Loude beantwoord, en aangegeven, dat de grootste groep der gewone Gereformeerde staatskerk in 1909 1 358,912 fr. uitgaat, terwijl de liberale groepen secus 96 691 fr. en de „Union de l'arnac“ maar 49 506 fr. als uitgaaf kon boeken. Enkele tekorten werden aanstonds gedekt. De Lutherse kerk is er nog beter aan toe, wijl zoowel in 1909 als in 1910 een batig slot in de kerkelijke administratie viel te constateren. De inspectie Parijs had in 1910 en 1911 een uitgaaf van 103 713 en 100,846 fr., en die van Montbeillard 96 598 en 87,479 fr. De predikantstractementen zijn hooger dan die welke de Staat vroeger uitkeerde; ook werd besloten den predikanten hooger bezoldiging te geven, naarmate het aantal hunner dienstjaren toeneemt, terwijl ook kindergelden zullen uitgekeerd worden. De vrees, dat de Protestantische kerken te gronde zouden gaan door gebrek aan geld, is dus beschaamd. Voortaan zullen de Protestantische kerken nog een 300,000 fr. meer moeten offereen, daar de Staat niet meer de vergoeding van woninghuur zal betalen, die tot hertoe aan die kerken door de overheid gegeven werd.

De Protestantische kerken willen zich tot de regering wenden met het verzoek, haar het recht te verleenen legaten aan te nemen en tamelijk aanzienlijke reservekassen te besluiten, hetgeen haar door de wet van scheiding van kerk en staat verboden wordt. Dit verzoek zal niet gedaan worden om het recht van de kerk, eilistangen te aanvaarden en zooveel geld over te houden als het haar goed dunkt, erkend te zien maar op grond van het feit, dat de kerk er op rekenen moet, dat katastrofen, als oorlogen, overstromingen enz. kunnen plaats hebben; in welke tijden zij niet van de gewone jaarlijkse bijdragen bestaan kan.

Gemengd Nieuws.

In de Franse Kamer van afgevaardigden werd dezer dagen de vraag gesteld, of de Staat tractementen zou uitbetalen voor geestelijken die in de gevangenis arbeiden. De meerderheid gaf hierop een gunstig antwoord. Toen echter onlangs de vraag aan de orde kwam, of voor de expedite naar Marokko veldpredikers zouden aangeworven worden, werd hierop door de meerderheid ontkend geantwoord, op grond dat de scheiding van kerk en staat dit niet toelaat. Men meende dus dat voor geestelijke hulp aan gevangenen de Staat wel geld mocht uitgeven, maar dat dit voor soldaten niet mocht.

De regering van het groothertogdom Saksen verbood het opvoeren van een toneelspekt van Weiser, waarin de Christus zou voorgesteld worden. Zij, die het toneelspekt toch wilden opvoeren, vormden onder leiding van den opperburgemeester Schmieder eene vereeniging die in besloten kring het stuk van Weiser zou spelen. De regering gaf echter te kennen, dat het in hare bedoeling gelegen had ook een private opvoering van het stuk te verbieden. Tegen den burgemeester Schmieder is de regering ook opgetreden, hem beschuldigende dat hij door zijn doen de regering tegen-gewerkt en het gezag aangetast heeft.

Dezer dagen werd op een auctie te Leipzig, een brief, dien Luther twee dagen na den rijksged te Worms schreef aan Keizer Karel V, geveild. Het manuscript werd voor 761,200 verkocht aan den Engelschen Pierpont Morgan. De brief bevat een verslag van betgeen er op den Rijksged plaats vond, eene

verdediging van zijne stoutmoedige houding en eene herhaling van zijn beroemd geworden verklaring door de woorden: „Het zou mij slechts becomen, en het zou ook niet recht geoorloofd zijn, het Woord Gods te verloochenen en alzoo mijn klein beek te beropen.“ Daarop schrijft hij de historisch geworden woorden: „Hier sta ik, ik kan niet anders; God helpe mij! Amen!“

In Duitschland zijn allerlei sekten aan het werven. De *Evangel. Gesellschaft* te Stuttgart gaf met het oog hierop een serie vluugschriften in het licht onder den titel van: „Bladen tot wederlegging van gevaarlijke dwalingen, onder de inspreuk: „Bleproeft de geestes.“ Tot hertoe verscheen het volgende viertal: No. 1 De Nieuw-apostolischen, No. 2 De Adventisten, No. 3 De komst van het duizendjarige rijk of de dwaling van den Amerikaan Charles J. Russell, No. 4 De Pinksterbeweging. Deze vluugschriften zijn van acht bladzijden, in populaire/ant geschreven, en geven eene beschrijving van het ontstaan, de leer der sekten en van de kunsregenen waarvan zij zich bedienen, terwijl daar tegengover de leer van de Heilige Schrift gesteld wordt.

Men klaagt in Schotland, dat het noordelijk gedeelte van het land steeds meer wordt ontvolkt. In de laatste tien jaren zijn dalen verlaten en vruchtbare valleien ontvolkt, waar vroeger gehuchten gevonden werden. Het verhooren naar andere deelen der wereld nam groote afmetingen aan.

In Aberdeen werden door de spoorwegmaatschappijen in acht jaar 13,134 derde klas landverhuurskaartjes uitgereikt. In het geheel verlieten 25,000 inwoners van Noord-Schotland hun vaderland. Als men weet, dat in die streken het volk degelijk is en nog aan de vrees des Gods vast houdt, dan is het voor Schotland een groot verlies, wanneer zooveel het land uitgaan. Een grovevreesde boerenstand is de grootste rijkdom van eene natie, en wanneer deze het land gaat verlaten, is dat groote schade voor het volk als geheel genomen.

WINKEL.

Voor Kinderen.

IN EN DOOR HET LEVEN.

XI.

ONDER VREEMDEN.

Ging het ook in het eerst niet gemakkelijk, allengs gelukte het Starke werk te vinden, en wel in het vak van turkruiker. Zijn geloofsgenooten hielpen hem naar vermogen, en zoo kon hij na een jaar zich verbliden, althans weer het noodige te verdienen voor zijn gezin. 't Was echter daartoe wenschelijk geweest weer „in de stad“ te gaan wonen. Op de 8 roomark nad Starke thans een kleinen winkel, die tevens als werkplaats dienst deed.

Doch gevelde den ouders zich dankbaar voor wat de Heere gaf, niet altoo hun dochter. Wel stond haar het leven in de groote, mooie stad best aan, maar niet dat thuis alre zoo op zijn minst moest toegaan, en zij van het fraais, dat zij in winkels en elders zag, zoo weinig te genieten kreeg.

Reeds meermalen was er sprake van geweest, dat Christina „onder de menschen“ zou gaan. Vader en moeder hadden dit gaarne uit- en nog liever afgesteld. Maar Christina, al had ze haar ouders ook lief, verlangde toch eens wat meer van de wereld te zien dan tot nu toe.

Ze had bij mevrouw Knobel allerlei gezien en gehoord, dat anders aan meisjes uit haar stand vreemd bleef; ze was ook verder in kennis en bekwamenheden door de meesten van dese. Dit alles had, gelijk we zagen, in haar de begeerte opgewekt eens wat hooger te stijgen dan zij nu stond, en allerlei dat ze te Amsterdam hoorde en zag had die begeerte nog versterkt.

Nu is het op zich zelf geen kwaad als iemand in de wereld tracht vooruit te komen. We zijn niet geroepen de oude Egyptenaren na te volgen, die bepaald hadden, dat de zoon steeds den vader in diens vak moest opvolgen. Ik denk trouwens, dat dit gebod nog al eens is overtroden. Honderden mannen en vrouwen zijn groter in de wereld geworden dan hun ouders waren. Dat leert bv. onze Geschiedenis en is naar Gods bevel. De vraag is maar wat den mensch daarbij drijft. Is het begeerte grootscheit des levens, of komt dat er bij, dan is het sordig en leidt ten verderve.

En zoo was het bij Christina Starke. Een leven als vader en moeder te leiden was haar te eenvoudig, te eenzaam. Bij anderen als dienstbode werkzaam te wezen, leek haar te min. Ze kon immers beter, en dat was toch geen kwaad. En dan zoo weinig uitgaan; er waren toch ook nog wel andere plaatsen die men bezoeken kon dan de kerk, hoe goed die ook was op zijn tijd. Ze wou een jofrouw zijn en haar vrijheid hebben, als zooveel. Thuis zou dit moeilijk gaan. Dus moest ze er iets anders op vinden.

En of vader en moeder nu al zeiden: „Kind, het geluk zit niet in den hoogen stand en meer geld. De vrees des Heeren alleen maakt in waarheid blij en is de ware rijkdom.“ Christina werd er niet anders door. Wel sprak zij niet tegen, wel geloofde ook zij, dat den Heere te dienen goed is, maar daarom wou zij toch wel wat hooger worden dan zij nu was. Zij zag niet in, hoe verborgen hoogmoed en ijdelheid in haar jong hart heerschten en vergat dat, als het den Heere behaagde haar te verhoogen. Hij dit op zijn wijs en tijd doen kon. Zij vergat ook wat de Schrift zegt, dat de grootscheit des levens niet is uit den Vader maar uit de wereld.

Tot de werkzaamheden waarvan Starke allengs meer te doen kreeg, behoorde ook het opwinden en in orde houden der klokken in de huizen van aanzienlijke lieden. Tot die laatste behoorde ook het gein van een heer, die handelde in gouden en silveren kostbaarheden. Die heer bewoonde een vrij groot landhuis met een fraaien tuin aan de Haarlemmerweg. Thans vindt men daar de straten van een der nieuwe wijken van Amsterdam.

Op zekeren dag, toen Starke om zijn geld kwam, raakte hij met de vrouw des huizes in gesprek. Zij praatte het Nederlandsch zeer gebrekkig, en de klokkenman begreep al heel spoedig dat hij een landgenoot, een Duitche, voor zich had. De dame van haar kant bespande hetzelfde in haar bezoeker. En daar zij de krompraterij min aangenaam en nu onnoodeloof, begon zij Duitisch te spreken, in welke taal Starke dadelijk antwoordde.

De vrouw des huizes bleef bijzonder spraakzaam te zijn. Zij vertelde van de groote zaken die haar man deed, al behoeft het eigenlijk niet, wijl hij geld genoeg